

Deres ref.:

Vår ref.:

Oslo, 17.10. 2019

Representantforslag 137S - Høringsnotat fra Norske Felleskjøp

Gode komité

IPPCs spesialrapport om klimaendringer og landarealer som ble sluppet i august i år, er en solid dokumentasjon på at klimaendringene ikke bare rammer verdens evne til å produsere mat, men også at matproduksjonen slik den foregår mange steder bidrar til økte klimautslipp. En viktig erkjennelse i rapporten er at det gir liten mening å snakke om et globalt matvaresystem. Tvert imot viser rapporten at produksjon og handel med mat hovedsakelig skjer regionalt og lokalt, og at klima- og miljøutfordringene variere mye mellom regionene. Sannsynligheten for kollaps i regionale matvaresystem er stor allerede ved 1,5 % oppvarming. Regional matsikkerhet er påvirket av oppvarming, endring i nedbørsmønstre og hyppighet i ekstremvær. Ved lavere breddegrad har avlinger (f.eks. mais og hvete) sunket. Tørkerammede områder i Sør- og Øst-Asia, Nord-Afrika, rundt Sahara og i Midtøsten, inkludert den arabiske halvøy øker. Det lever omlag 500 millioner i sterkt tørkerammede områder og denne befolkningen er økende. Samtidig er verdens matvarebehov forventet å øke med 60% innen 2050. 821 millioner mennesker er fortsatt underernærte. Klimadrevet migrasjon og konflikter vil øke.

Dette er noen essensielle utfordringer verdens matvareproduksjon står ovenfor. Helt grunnleggende er det da at politikere ikke legger til grunn at det finnes *en* enkeltstående klima- og miljøløsning som kan anvendes overalt, men at det er mange ulike tiltak som må ta utgangspunkt i lokale og regionale forhold. De lokale og regionale matvaresystemene har steds spesifikke naturgitte forutsetninger og rammes ulikt av klimaendringene. Vi må unngå at klimatilstand ett sted i verden øker belastningene andre steder i verden. Likevel, en ting er sikkert: Det blir enda viktigere å opprettholde produktive jordbruksarealer.

Norske arealer er lite utsatt for jordforringelse og vannknapphet, og er derfor noe bedre rustet for fremtidige klimaendringer. Siden verdens matvarebehov forventes å øke med 60% fram til 2050, er Norges kanskje viktigste bidrag å opprettholde, helst øke, bærekraftig og ressurseffektiv matproduksjon gjennom å dyrke arealene - og ivareta og utvikle kompetanse knyttet til disse. Stortingets mål om å øke norsk matproduksjon på norske ressurser (arealer) blir enda viktigere. For eksempel er beiting i Norge positivt for karbonbinding i jordsmonn og naturmangfold. Det er ikke konkurranse om bruk av vann til jordbruket og til andre formål. Eng- og andre fôrvekster utgjør 68 % av jordbruksarealet i Norge. Mesteparten av denne produksjonen utnyttes av drøvtyggere og er ikke i konkurranse med menneskeføde. På 3 % jordbruksareal produserer vi i dag om lag 87 % av proteinet og 78% av tørrstoffet i fôret til drøvtyggere. Dette gjør at vi langt på vei er sjølforsynt med animalske produkter i Norge.

Nedskalering av matproduksjon og endringer i den regionale produksjonsfordelingen (rekanalisering) drives av rammevilkår for handel, endringer i jordbrukspolitikken og teknologiske endringer.

Tørkesommeren i 2018 var en alvorlig påminnelse om de store svingningene vi framover kan oppleve - med en rekordlav sjølforsyningsgrad. Det er behov for politiske signaler der norsk matproduksjon sikres og forstås i en bredere sammenheng: Samfunnsoppdraget er større enn å produsere mat; det dreier seg også om å ivareta matberedskap, sikre biologisk mangfold og forvalte jord- og arealressurser best mulig ut fra et regionalt og globalt ansvar. Dette er blant de kollektive godene jordbruket bidrar med.

I en tid der arealressurser på verdensbasis blir mer utsatt, er det et paradoks at politiske rammevilkår fører til nedskalering gjennom importøkning og til rekanalisering, og derved areal ute av drift. Da fungerer ikke politikken godt nok i klimasammenheng, den svekker vår nasjonale beredskap og det blir mindre verdiskaping på norske ressurser.

Norske Felleskjøp mener matberedskap inkl. beredskapslagring må ses på som et samfunnsansvar, og sees i sammenheng med de store utfordringene verdens matproduksjon og handel med mat står ovenfor. Derfor mener vi Regjeringen bør gjøre grundigere vurderinger om matberedskap enn det som ble gjort idet nylig fremlagte statsbudsjettet.

På denne bakgrunn ber Norske Felleskjøp komiteens medlemmer om å være positive til Representantforslag 137S, men også å se forslaget i en større sammenheng: Jordbruket tar sitt klimaansvar. Jordbruket har inngått en forpliktende avtale med staten om reduksjoner av klimautslipp i vår sektor. Jordbruket er beredt til å utfordres også på andre deler av samfunnsoppdraget, som for eksempel som bærekraftig forvalter av arealer og øvrige roller vi har utover å produsere mat. Økt sjølforsyningsgrad vil indikere at kutt i klimautslipp ikke kun fører til «karbonlekkasje». Jordbrukets bidrag til trygg matproduksjon, verdiskaping, god arealforvaltning og øvrige kollektive goder må sikres.

Eli Reistad

/s/

Adm. Direktør